2024/3237

30.12.2024

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2024/3237,

19. detsember 2024,

millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/413, millega hõlbustatakse piiriülest teabevahetust liiklusohutusnõuete rikkumise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 91 lõike 1 punkti c,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2015/413 ([3]) hõlbustatakse piiriülest teabevahetust liiklusohutusnõuete rikkumiste kohta ja vähendatakse seeläbi mitteresidendist õigusrikkujate karistuseta jäämist. Liiklusohutusnõuete rikkumiste tulemuslik piiriülene uurimine ja nende eest määratud karistuste täitmine parandab liiklusohutust, kuna see innustab mitteresidendist juhte panema toime vähem õigusrikkumisi ja liiklema ohutumalt.

(2) Liidu kodanike teadmised kehtivate liiklusohutusreeglite ja erinevates liikmesriikides kohaldatavate karistuste kohta ning selle kohta, et karistus on väga suure tõenäosusega vältimatu, edendavad liiklusohutust ning vähendavad liiklusohutusnõuete rikkumiste arvu ja liiklusohtusid.

(3) Liiklusohutusnõuete rikkumiste uurimisega tegelevate õiguskaitseasutuste kogemused on näidanud, et direktiivi (EL) 2015/413 praegune sõnastus ei aita piisaval määral hõlbustada mitteresidendist juhtide toime pandud liiklusohutusnõuete rikkumiste tulemuslikku uurimist ega rahatrahvide täitmist. Nii jäävad mitteresidendist juhid karistamata ja see mõjutab negatiivselt liiklusohutust liidus. Lisaks ei austata piiriüleste uurimiste puhul alati mitteresidendist juhtide põhi- ja menetlusõigusi, eelkõige seetõttu, et rahatrahvide suuruse määramine ja edasikaebamismenetlus ei ole läbipaistev. Seetõttu on käesoleva direktiivi eesmärk tõhustada liiklusohutusnõuete rikkumiste uurimist, kui õigusrikkumine on toime pandud sõidukiga, mis on registreeritud muus liikmesriigis kui see, kus õigusrikkumine toime pandi (edaspidi „õigusrikkumise toimumise liikmesriik“). See aitaks saavutada liidu eesmärki vähendada 2050. aastaks surmade arvu kõigi transpordiliikide puhul peaaegu nullini ning tugevdada mitteresidendist juhtide põhi- ja menetlusõiguste kaitset.

(4) Komisjon kordas oma 19. juuni 2019. aasta dokumendis „ELi liiklusohutuspoliitika raamistik aastateks 2021–2030 – edasised sammud liiklussurmade nulltaseme suunas“ taas oma pühendumist julgele eesmärgile viia 2050. aastaks liidu teedel hukkunute ja raskelt vigastatute arv peaaegu nullini (nn nulleesmärk) ning keskpika

([1]) ELT C 228, 29.6.2023, lk 154.
([2]) Euroopa Parlamendi 24. aprilli 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 16. detsembri 2024. aasta otsus.
([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/413, millega hõlbustatakse piiriülest teabevahetust liiklusohutusnõuete rikkumise kohta (ELT L 68, 13.3.2015, lk 9).

perioodi eesmärgile vähendada surmade ja raskete vigastuste arvu 2030. aastaks 50 % võrra – eesmärk, mis algselt seati 29. märtsil 2017 liidu liikmesriikide transpordiministrite vastu võetud Valletta liiklusohutuse deklaratsioonis. Nende eesmärkide saavutamiseks teatas komisjon oma 9. detsembri 2020. aasta teatises „Säästva ja aruka liikuvuse strateegia – Euroopa transpordivaldkonna edasise arengu suunad“ oma kavatsusest direktiiv (EL) 2015/413 läbi vaadata.

(5) Direktiivi (EL) 2015/413 kohaldamisala tuleks laiendada muudele liiklusohutusnõuete rikkumistele, et tagada juhtide võrdne kohtlemine. Võttes arvesse direktiivi (EL) 2015/413 vastuvõtmise õiguslikku alust, nimelt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 91 lõike 1 punkti c, tuleks direktiivi lisatavate õigusrikkumiste puhul näidata nende otsest seost liiklusohutusega, käsitledes ohtlikku ja hoolimatut käitumist, mis kujutab endast tõsist ohtu liiklejatele. Direktiivi (EL) 2015/413 kohaldamisala laiendamine peaks kajastama ka tehnika arengut liiklusohutusnõuete rikkumiste automaatsel avastamisel.

(6) Liiklusohutusnõuete rikkumised liigitatakse liikmesriikide õiguse kohaselt kas haldusrikkumisteks või kuritegudeks. Seetõttu võivad haldusasutused või kohtud algatada menetluse haldus- või kriminaalasjades pädevates kohtutes, olenevalt kohaldatavatest riigisisestest menetlustest. Liikmesriigid tegelevad selliste liiklusohutusnõuete rikkumistega enamikul juhtudel nn massmenetluse käigus, mis juhul, kui asjakohase karistuse määramise eeltingimusena nõutakse õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õiguses juhi täpset tuvastamist, ei võimalda Euroopa uurimismääruse tulemuslikku kohaldamist ega/või selle tegemist. Enamikul juhtudel ei ole täidetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/41/EL ([4]) artiklis 6 sätestatud nõuded Euroopa uurimismääruse tegemiseks, mistõttu seda direktiivi ei saa kohaldada, eelkõige juhul, kui õigusrikkumisi käsitatakse haldusrikkumistena. Sellega seoses peaks selleks, et tuvastada õigusrikkujaid liikmesriigi õiguses nõutava kindlusega, olema õigusrikkumise toimumise liikmesriigi ametiasutustel võimalik kasutada tulemuslikku menetlust vastastikuse abi taotlemiseks selle liikmesriigi asjaomastelt riiklikelt asutustelt, milles on registreeritud sõiduk, millega õigusrikkumine toime pandi (edaspidi „registreerimiskohaks olev liikmesriik“), või asjaomase isiku elukohaliikmesriigi asjaomastelt riiklikelt asutustelt. Selline menetlus peaks põhinema täpselt kindlaks määratud meetmetel, mis ei mõjuta tõsiselt asjaomaste isikute õigusi. See ei tohiks siiski mõjutada olukordi, kus direktiivi 2014/41/EL kohaldamise tingimused loetakse konkreetsel juhul täidetuks, millisel juhul peaksid need liikmesriigid, kelle suhtes kõnealune direktiiv on siduv, kohaldama selles sätestatud menetlusi. Tuleks meelde tuletada, et kriminaalasjades tehtavat õigusalast koostööd reguleerib konkreetne liidu õigusraamistik, mis põhineb kohtuotsuste ja -lahendite vastastikuse tunnustamise põhimõttel. Seepärast on vaja, et käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi (EL) 2015/413 kohaldamine ei kahjustaks muust kriminaalasjades kohaldatavast liidu õigusest tulenevaid liikmesriikide õigusi ja kohustusi, eelkõige neid, mis on sätestatud nõukogu raamotsuses 2005/214/JSK ([5]) seoses rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamisega, direktiivis 2014/41/EL seoses tõendite kogumise korraga ning Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist vastastikust õigusabi kriminaalasjades käsitleva konventsiooni, mille on koostanud nõukogu Euroopa Liidu lepingu artikli 34 alusel ([6]), artiklis 5 seoses menetlusdokumentide saatmise ja kättetoimetamise korraga. Lisaks ei tohiks direktiivi (EL) 2015/413 rakendamine mõjutada kriminaalmenetlusi, mille puhul on asjaomaste isikute jaoks vaja konkreetseid tagatisi ehk kahtlustatavate

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades (ELT L 130, 1.5.2014, lk 1).

([5]) Nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsus 2005/214/JSK rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta (ELT L 76, 22.3.2005, lk 16).

([6]) EÜT C 197, 12.7.2000, lk 3.

ja süüdistatavate menetluslikke tagatisi, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 2010/64/EL ([7]), 2012/13/EL ([8]), 2013/48/EL ([9]), (EL) 2016/343 ([10]), (EL) 2016/800 ([11]) ja (EL) 2016/1919 ([12]).

(7) Tuleks kindlaks määrata riiklike kontaktpunktide vastutus ja pädevus, et tagada nende sujuv koostöö kõigi pädevate asutustega, kes tegelevad käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi (EL) 2015/413 kohaldamisalasse kuuluvate liiklusohutusnõuete rikkumiste uurimisega. Riiklikud kontaktpunktid peaksid olema sellistele pädevatele asutustele alati kättesaadavad ja vastama nende taotlustele põhjendamatu viivituseta. See peaks olema nii olenemata õigusrikkumise laadist või pädeva asutuse õiguslikust seisundist ning eelkõige sellest, kas pädeval asutusel on riiklik, piirkondlik või kohalik pädevus.

(8) Direktiiviga (EL) 2015/413 loodud piiriülese teabevahetuse süsteemi põhialused on osutunud tulemuslikuks. Siiski on vaja teha täiendavaid parandusi ja kohandusi, et lahendada probleemid, mis tulenevad puudulikest, ekslikest või ebatäpsetest andmetest. Seepärast tuleks liikmesriikidele kehtestada täiendavad kohustused seoses vajadusega hoida teatavad andmed asjaomastes andmebaasides kättesaadavana ja ajakohasena, et teabevahetus oleks tulemuslikum.

(9) Mitmed liikmesriigid seisavad praegu silmitsi nähtusega, mille puhul teistes liikmesriikides renditud autodega pannakse toime raskeid liiklusohutusnõuete rikkumisi. Selliste rendiautode juhid, kes on toime pannud liiklusohutusnõude rikkumise, jäävad karistamata, sest nad saavad ära kasutada eri liikmesriikide reeglite erinevusi, samuti puudujääke teabevahetuses ja vastastikuses abis.

(10) Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi riiklikul kontaktpunktil peaks olema lubatud teha sõidukiregistrites automatiseeritud otsinguid, et saada andmeid sõidukite lõppkasutajate kohta, kui selline teave on juba olemas. Lisaks tuleks kehtestada sõidukite varasemate valdajate, omanike ja lõppkasutajate isikuandmete säilitamise tähtaeg, et anda ametiasutustele uurimise jaoks vajalikku asjakohast teavet.

(11) Asjaomane isik ei pruugi tunda õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigussüsteemi ega rääkida selle riigi ametlikku keelt või ametlikke keeli, mistõttu tuleks asjaomaste isikute põhi- ja menetlusõigusi paremini kaitsta. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleks kehtestada liiklusnõuete rikkumise teatise sisule kohustuslikud miinimumnõuded ning direktiivi (EL) 2015/413 II lisas praegu esitatud teatise vormi, mis sisaldab üksnes põhiteavet, ei tohiks enam kasutada.

(12) Liiklusnõuete rikkumise teatises tuleks vähemalt kasutada sõnastust, mis on õigushariduseta isikutele mõistetav, ja see peaks sisaldama üksikasjalikku teavet liiklusohutusnõuete rikkumise õigusliku klassifikatsiooni ja õiguslike tagajärgede kohta, eelkõige võttes arvesse, et karistused käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi (EL) 2015/413 kohaldamisalasse kuuluvate õigusrikkumiste eest võivad olla mitterahalist laadi, näiteks õigusrikkuja juhtimisõigusele kehtestatud piirangud. Kaitseõigust tuleks toetada ka üksikasjaliku teabe esitamisega selle kohta, kus, millal ja kuidas sellist õigust õigusrikkumise toimumise liikmesriigis kasutada. Sellega seoses tuleks mitteresidentidele anda piisavalt aega, et kasutada õiguskaitsevahendeid, näiteks edasikaebamist. Kui see on asjakohane, tuleks esitada ka tagaseljamenetluse kirjeldus, juhuks kui asjaomane isik ei kavatse menetluses osalemiseks õigusrikkumise toimumise liikmesriiki tagasi pöörduda. Vabatahtliku koostöö ergutamiseks tuleks muuta lihtsasti mõistetavaks ka maksevõimalused ja karistuste mahu vähendamise viisid. Kuna liiklusnõuete rikkumise teatis peaks olema esimene dokument, mis asjaomasele isikule õigusrikkumise kohta esitatakse, peaks see sisaldama Euroopa Parlamendi ja

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses (ELT L 280, 26.10.2010, lk 1).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELT L 142, 1.6.2012, lk 1).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ning õigust lasta teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikute ja konsulaarasutustega (ELT L 294, 6.11.2013, lk 1).

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/343, millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikul arutelul (ELT L 65, 11.3.2016, lk 1).

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatisi (ELT L 132, 21.5.2016, lk 1).

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1919, milles käsitletakse tasuta õigusabi andmist kahtlustatavatele ja süüdistatavatele kriminaalmenetluses ning isikutele, kelle üleandmist taotletakse Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses (ELT L 297, 4.11.2016, lk 1).

nõukogu direktiivi (EL) 2016/680 ([13]) artiklis 13 sätestatud teavet, mis peaks kõnealuse direktiivi artikli 13 lõike 2 punkti d kohaselt sisaldama teavet isikuandmete päritoluallika kohta, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 ([14]) artiklites 13 ja 14 sätestatud teavet. See teave tuleks esitada liiklusnõuete rikkumise teatises kas otse või viitena kohale, kus see on kättesaadavaks tehtud. Liikmesriigid peavad aitama liiklejatel kontrollida liiklusnõuete rikkumise teatiste ja täiendavate dokumentide autentsust. Selleks peavad liikmesriigid turvalisi lahendusi kasutades jagama üksteisega ja komisjoniga oma pädevate asutuste väljastatavaid liiklusnõuete rikkumise teatiste vorme ja täiendavate dokumentide vorme, mida kasutatakse piiriüleste juhtumite puhul. Samuti peavad liikmesriigid andma üksteisele teada, millistel pädevatel asutustel on õigus neid liiklusnõuete rikkumise teatisi ja täiendavaid dokumente väljastada.

(13) Kui liikluskontrolli käigus kontrollitakse mitteresidendist juhti kohapeal ja sellega seoses algatatakse liiklusohutusnõude rikkumise suhtes järelmenetlus, tuleks mitteresidendist juhile saata liiklusnõuete rikkumise teatis. Kui toimub kohapealne kontroll seoses liiklusohutusnõude rikkumisega, mille on toime pannud mitteresidendist juht, ja kui pädev asutus on toime pandud õigusrikkumisega seotud karistuse täitmisele pööranud, nõudes, et mitteresidendist juht maksaks trahvi kohapeal, tuleks mitteresidendist juhile esitada kohapeal ainult liiklusnõuete rikkumise teatise teatavad olulised elemendid.

(14) Tagamaks, et liiklusnõuete rikkumise teatis ja kõik täiendavad dokumendid antakse tõepoolest üle asjaomasele isikule, ning selleks, et vältida asjaga mitteseotud kolmandate isikute ekslikku kaasamist, tuleks käesolevas direktiivis sätestada liiklusnõuete rikkumise teatiste ja täiendavate dokumentide kättetoimetamise reeglid.

(15) Liiklusnõuete rikkumise teatis ja kõik olulised täiendavad dokumendid tuleks saata keeles, milles on koostatud sõiduki registreerimisdokument. Kui liiklusnõuete rikkumise teatis ja täiendavad dokumendid saadetakse välja keeles, millest asjaomane isik aru ei saa, peaks asjaomasel isikul olema lubatud taotleda, et ta saaks täiendavad dokumendid lisaks ühes muus tema valitud liidu institutsioonide ametlikus keeles kui see keel, milles on koostatud sõiduki registreerimisdokument. Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus peaks sellise taotluse rahuldama.

(16) Tuleks ette näha tulemuslik õiguslik läbivaatamine juhul, kui õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädevad asutused ei järgi käesolevas direktiivis sätestatud keelenõudeid ja dokumentide kättetoimetamise reegleid ning oma riigisisest õigust.

(17) Kui asjaomast isikut ei ole sõidukiregistrist saadud teabe põhjal võimalik õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õiguses nõutava kindlusega tuvastada, peaksid liikmesriigid tegema koostööd, et teha kindlaks tema isikusamasus. Selleks tuleks kehtestada vastastikuse abistamise menetlus, mille eesmärk on tuvastada asjaomane isik kas kinnituse taotlemise teel, tuginedes õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädeva asutuse käsutuses juba olevale teabele, või esitades taotluse, et registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi asjaomased pädevad asutused viiksid läbi sihipärase uurimise.

(18) Liikmesriikide pädevad asutused peaksid kasutama vastastikuse abi taotluse ja sellele vastuse esitamiseks elektroonilist standardvormi, et esitada õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädeva asutuse taotletud lisateavet, mida on vaja asjaomase isiku tuvastamiseks. Liikmesriigid peaksid kasutama oma riiklikke kontaktpunkte, et võimaldada nii saadetavate vastastikuse abi taotluste kui ka neile saadavate vastuste väga turvalist ja tõhusat edastamist. Taotletud teave tuleks hankida põhjendamatu viivituseta ja igal juhul käesolevas direktiivis osutatud tähtaegade jooksul. Teabe hankimisel ja abitaotlusele vastamisel võtab taotluse saanud registreerimiskohaks olev liikmesriik või elukohaliikmesriik arvesse nii asjaomase isiku vajadust saada õigel ajal teavet kui ka taotluse esitanud õigusrikkumise toimumise liikmesriigi vajadust võtta õigel ajal vajalikud meetmed, eelkõige võttes arvesse õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õiguses sätestatud aegumistähtaegu.

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

(19) Registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädev asutus peaks konkreetselt kindlaks tegema alused, millest lähtuvalt ta võib keelduda vastastikuse abi andmisest asjaomase isiku tuvastamiseks. Eelkõige tuleks kehtestada kaitsemeetmed, et vastastikuse abi andmise käigus vältida kaitstud isikute, näiteks kaitstud tunnistajate identiteedi paljastamist.

(20) Liikmesriigil peaks olema lubatud asjaomase isiku tuvastamiseks, kes ei ole selle liikmesriigi resident, kasutada neidsamu riigisiseseid menetlusi, mida ta oleks kasutanud juhul, kui liiklusohutusnõude rikkumise oleks toime pannud asjaomase riigi resident. Tuleks tugevdada õiguskindlust seoses selliste menetluste raames võetavate konkreetsete meetmete kohaldatavusega, nimelt seoses dokumentidega, millega nõutakse õigusrikkumise toimepaneku kinnitamist või eitamist või millega kohustatakse asjaomaseid isikuid tegema koostööd vastutava isiku tuvastamisel. Kuna kõnealustel meetmetel peaksid olema asjaomastele isikutele samad õiguslikud tagajärjed kui riigisiseste juhtumite korral, tuleks nendele isikutele kohaldada ka samu põhi- ja menetlusõiguslikke nõudeid.

(21) Kui liidu või liikmesriikide õiguses on sõnaselgelt ette nähtud juurdepääs muudele riiklikele või liidu andmebaasidele või võimalus vahetada nendest andmebaasidest saadavat teavet direktiivi (EL) 2015/413 kohaldamise eesmärgil, peaks liikmesriikidel olema võimalus vahetada teavet selliseid andmebaase kasutades, austades samal ajal mitteresidendist asjaomaste isikute põhiõigusi.

(22) Kui dokumente ei ole võimalik kätte toimetada posti, registreeritud kirja, tähitud kirja või samaväärsete elektrooniliste vahenditega, peaks õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädeval asutusel olema lubatud eeldada seda, et registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädev asutus toimetab dokumendid ja teated asjaomasele isikule kätte dokumentide kättetoimetamist reguleeriva oma riigisisese õiguse alusel. Liikmesriigid peaksid kasutama oma riiklikke kontaktpunkte, et võimaldada nii saadetava menetlusdokumentide kättetoimetamise taotluse kui ka sellele saadava vastuse turvalist ja tõhusat edastamist.

(23) Tuleb rõhutada, et mitteresidentide toime pandud liiklusohutusnõuete rikkumiste eest määratud karistuste mittetäitmine on märkimisväärne probleem, ning et muudatused, mis on tehtud raamotsuse 2005/214/JSK artiklisse 1, milles on sätestatud otsuse määratlus, ei pruugi olla selle probleemi tulemuslikuks lahendamiseks piisavad.

(24) Kuna raamotsus 2005/214/JSK ei ole kohandatud selliste liiklusohutusnõuete rikkumiste massiliseks menetlemiseks, mille puhul kohaldatakse väikesi rahalisi karistusi, mis sageli kvalifitseeruvad halduskaristuseks, ning selleks, et tagada residentidest ja mitteresidentidest juhtide võrdne kohtlemine, tuleks käesoleva direktiiviga kehtestada erisätted, et anda liikmesriikidele võimalus liiklustrahve käsitlevate haldusotsuste piiriüleseks täitmiseks ja sel eesmärgil vastastikuse abi andmiseks. See ei välista raamotsuse 2005/214/JSK kohaldamist.

(25) Komisjon peab koostöös liikmesriikidega läbi vaatama lahendused piiriüleseks elektrooniliseks juurdepääsuks liikmeriikide ametiasutuste hallatavatele liiklusohutusnõuete rikkumise registritele, et hinnata võimalusi parandada kodanike juurdepääsu neile adresseeritud liiklusnõuete rikkumise teatistele ja täiendavatele dokumentidele.

(26) Taotlus sõidukite registreerimisandmete avalikustamiseks ja andmeelementide vahetamiseks piiriüleste juhtumite korral tuleks esitada ühtse elektroonilise süsteemi kaudu. Tuginedes juba olemasolevale tehnilisele raamistikule, tuleks direktiivi (EL) 2015/413 kohast sõidukite registreerimisandmete automatiseeritud otsingut teha seega üksnes väga turvalise Euroopa mootorsõidukite ja juhilubade infosüsteemi (EUCARIS) tarkvararakenduse ja selle tarkvararakenduse muudetud versioonide kasutamise abil. See tarkvararakendus peaks võimaldama konkreetsete sõidukite registreerimisandmete kiiret, kulutõhusat, turvalist ja usaldusväärset vahetamist liikmesriikide vahel ning seega suurendama liiklusohutusnõuete rikkumiste uurimise tõhusust. Liikmesriigid ei peaks vahetama teavet muul viisil, mis oleks vähem kulutõhus ega pruugi tagada edastatavate andmete kaitset. Pädevad asutused võivad sõidukite registreerimisandmete vahetamise käigus saada ebatavalisi taotlusi, mis võib tekitada kahtluse, et teabevahetuse protsessi väärkasutatakse, ja vajalik võib olla, et pädevad asutused võtaksid asjakohaseid meetmeid. Ebatavalised võivad eelkõige olla ebatavalise sageduse või sisuga taotlused või ootamatud või ainult konkreetseid õigusrikkumisi puudutavad taotlused. Liikmesriigid peaksid kasutama EUCARISt konkreetselt sõidukite registreerimisandmete automatiseeritud otsingute tegemiseks, samuti vastastikuseks abistamiseks asjaomase isiku tuvastamisel, liiklusnõuete rikkumise teatise ja täiendavate dokumentide kättetoimetamisel ning karistuste täitmisel.

(27) Selleks et vältida direktiivi (EL) 2015/413 rakendamisel toimunud kuritarvitusi ja kaitsta nende kodanike põhiõigusi, keda puudutavad käesoleva direktiiviga muudetud direktiiviga (EL) 2015/413 kehtestatud piiriülesed menetlused, peaksid liikmesriigid tagama, et nende pädevad asutused ja riiklikud kontaktpunktid, kes on vastutavad käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi (EL) 2015/413 rakendamise eest, täidavad täielikult neile pandud kohustusi, ilma et nad volitaksid eraõiguslikke või eraõigusega hallatavaid juriidilisi isikuid tegema käesoleva direktiivi rakendamisega seotud toiminguid. Eelkõige asjaomaste isikute õigus isikuandmete kaitsele, õigus heale haldusele, õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele ning õigus süütuse presumptsioonile ja kaitseõigusele, samuti direktiiviga (EL) 2015/413 loodud piiriülese teabevahetuse mehhanismi nõuetekohane toimimine nõuab, et liiklusohutusnõuete rikkumisega seotud menetlusi saavad algatada, läbi viia ja täita ainult määratud riiklikud pädevad asutused ja riiklikud kontaktpunktid. See ei piira pädevate asutuste võimalust kasutada tehnilise toe teenuseid, mida osutavad eraõiguslikud või eraõigusega hallatavad juriidilised isikud, nagu postiteenused, radarite püstitamine või hooldamine, ning narko- või alkoholikasutuse analüüsimine eralaborites. Kahe aasta pikkune üleminekuperiood võimaldaks liikmesriikidel, kes kasutasid käesoleva direktiivi rakendamisel eraõiguslike või eraõigusega hallatavate juriidiliste isikute teenuseid, tagada, et nende pädevad asutused toimivad täies ulatuses ja on võimelised haldama piiriülese teabevahetusega seotud menetlusi, järgides täielikult käesoleva direktiiviga muudetud direktiivis (EL) 2015/413 sätestatud norme.

(28) Liikmesriikide poolt komisjonile esitatava teabe ulatust tuleks laiendada, et see hõlmaks elemente, mis on tihedalt seotud liiklusohutuse parandamise eesmärgiga, ning teavet selliste liiklusohutusnõuete rikkumiste arvu kohta, mille on põhjustanud kolmandas riigis registreeritud sõidukite juhid ja mille on avastanud pädev asutus. Sellise laiendamise eesmärk on võimaldada komisjonil analüüsida olukorda liikmesriikides ja teha ettepanekuid algatuste kohta kindlate faktide alusel. Selleks et korvata liikmesriikide ametiasutuste täiendavat halduskoormust ja viia aruandlus vastavusse komisjoni hindamiste ajakavaga, tuleks aruandlusperioodi pikendada. Tuleks ette näha üleminekuperiood, et käimasoleva kaheaastase aruandlusperioodi saaks sujuvalt lõpule viia.

(29) Selleks et saavutada dokumendis „ELi liiklusohutuspoliitika raamistik aastateks 2021–2030 – edasised sammud liiklussurmade nulltaseme suunas“ seatud eesmärgid, võiks kaaluda küsimust, kuidas käsitleda kolmandas riigis registreeritud sõidukite juhtide põhjustatud liiklusohutusnõuete rikkumisi. Selleks on vaja uurida erinevaid võimalusi liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelise liiklusohutusnõuete rikkumist käsitleva koostöö ja teabevahetuse tõhustamiseks, tingimusel et asjaomastele isikutele tagatakse samaväärne kaitse ja peetakse kinni isikuandmete kolmandatesse riikidesse edastamist käsitlevatest normidest. Samuti tuleb uurida spetsiaalseid digilahendusi. See ei piiraks liikmesriikide õigust sõlmida kolmandate riikidega kahe- või mitmepoolseid kokkuleppeid koostöö tegemiseks liiklusohutusnõuete rikkumiste eest määratud karistuste täitmisel.

(30) Käesolev direktiiv ei tohiks välistada liikmesriikidevaheliste kahe- või mitmepoolsete kokkulepete sõlmimist ja kohaldamist, kui sellised kokkulepped lähevad kaugemale käesolevas direktiivis sätestatud menetlustest ning aitavad neid lihtsustada või hõlbustada.

(31) Kuna asjaomase isiku tuvastamisega seotud andmed on isikuandmed määruse (EL) 2016/679 ja direktiivi (EL) 2016/680 tähenduses ning isikuandmete töötlemist käsitlevat liidu õigusraamistikku on pärast direktiivi (EL) 2015/413 vastuvõtmist märkimisväärselt muudetud, tuleks isikuandmete töötlemist käsitlevad sätted viia kooskõlla uue õigusraamistikuga.

(32) Vastavalt direktiivi (EL) 2016/680 artikli 62 lõikele 6 vaatas komisjon läbi muud liidu vastu võetud õigusaktid, millega reguleeritakse pädevate asutuste poolt isikuandmete töötlemist nimetatud direktiivi artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärkidel, et hinnata vajadust viia need vastavusse kõnealuse direktiiviga ning asjakohasel juhul teha vajalikud ettepanekud nende õigusaktide muutmiseks, et tagada järjepidev isikuandmete kaitse käsitus nimetatud direktiivi kohaldamisalas. Kõnealuse läbivaatamise tulemusel, mille komisjon esitas oma 24. juuni 2020. aasta teatises „Edasised sammud endise kolmanda samba *acquis*' vastavusse viimiseks andmekaitsenormidega“, on kindlaks tehtud, et direktiiv (EL) 2015/413 on üks neist muudest õigusaktidest, mida tuleb muuta. Seepärast tuleks käesolevas direktiivis selgitada, et isikuandmete töötlemine peaks olema kooskõlas ka direktiiviga (EL) 2016/680, kui töötlemine kuulub selle esemelisse ja isikulisse kohaldamisalasse.

(33) Isikuandmete töötlemine direktiivi (EL) 2015/413 alusel peaks olema kooskõlas määrusega (EL) 2016/679, direktiiviga (EL) 2016/680 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725 ([15]), kui töötlemine kuulub nende vastavasse esemelisse ja isikulisse kohaldamisalasse.

(34) Asjaomase isiku tuvastamiseks ning asjaomasele isikule liiklusnõuete rikkumise teatise ja täiendavate dokumentide kättetoimetamiseks vajalike töötlemistoimingute õiguslik alus on sätestatud direktiivis (EL) 2015/413 kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punktiga e ja asjakohasel juhul artikliga 10 ning direktiivi (EL) 2016/680 artikliga 8. Kooskõlas samade normidega sätestatakse käesolevas direktiivis õiguslik alus liikmesriikide kohustusele töödelda isikuandmeid selleks, et osutada üksteisele vastastikust abi asjaomaste isikute tuvastamisel.

(35) Mõnes liikmesriigis säilitatakse asjaomaste mitteresidentide isikuandmeid serverite võrgus (nn pilves). Ilma et see piiraks määruses (EL) 2016/679 ja direktiivis (EL) 2016/680 sätestatud isikuandmetega seotud rikkumisi käsitlevate normide ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2022/2555 ([16]) sätestatud isikuandmetega seotud rikkumisi ja turbeintsidente käsitlevate normide kohaldamist, peaksid liikmesriigid tagama, et nad teavitavad üksteist asjaomaste andmetega seotud küberintsidentidest.

(36) Komisjon peaks andma proportsionaalset rahalist toetust algatustele, mis parandavad piiriülest koostööd liiklusohutusreeglite täitmisel liidus. Sellist toetust võib anda ka kogu liidus tehtavatele teavituskampaaniatele, mis käsitlevad erinevusi liikmesriikide õiguses, keskendudes eelkõige naaberriikidele.

(37) Tuleks luua veebiportaal (edaspidi „piiriülese teabevahetuse portaal“), et anda liidus liiklejatele põhjalikku teavet liikmesriikides kehtivate liiklusohutusreeglite kohta. Selline teave peab olema arusaadav ja kättesaadav. See teave peaks hõlmama teavet, mis käsitleb õiguskaitsevahendeid, käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi (EL) 2015/413 kohastele asjaomastele isikutele võimaldatavaid õigusi, sealhulgas keelevalikuid, andmekaitsenorme ja kohaldatavaid karistusi, muu hulgas, kui see on asjakohane, kohaldatavaid mitterahalisi tagajärgi ning liiklusohutusnõuete rikkumise eest määratud liiklustrahvide tasumiseks kasutatavaid süsteeme ja võimalusi. Mitterahalised tagajärjed viitavad karistuspunktide süsteemidele või asjaolule, et konkreetse liiklusohutusnõude rikkumise toimepanek võib kaasa tuua juhtimiskeelu asjaomase isiku juhiloa ajutise või alalise äravõtmisega.

(38) Liikmesriigid peaksid püüdma tagada, et liiklusohutusnõuete rikkumiste eest määratud ja käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi (EL) 2015/413 kohaselt täidetud rahatrahvidest saadud tulu kasutatakse liiklusohutuse suurendamiseks ja liiklusohutusmeetmete läbipaistvuse tagamiseks.

(39) Selleks et võtta arvesse asjakohast tehnika arengut või muudatusi asjaomastes liidu õigusaktides, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et ajakohastada käesoleva direktiivi lisa seda muutes. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ([17]) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(40) Selleks et tagada direktiivi (EL) 2015/413 ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et kehtestada liiklusohutusnõuete rikkumiste uurimiseks tehtavate automatiseeritud otsingute menetlused, sisu ja tehnilised kirjeldused, sealhulgas küberturvalisuse meetmed, asjaomase isiku tuvastamiseks esitatava vastastikuse abi taotluse elektroonilise standardvormi sisu ja kõnealuse taotlusega seotud teabe edastamise

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv) (ELT L 333, 27.12.2022, lk 80).

([17]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

viisid, liiklusnõuete rikkumise teatise ja täiendavate dokumentide kättetoimetamiseks esitatava vastastikuse abi taotluse elektrooniliste vormide sisu ning piiriülese teabevahetuse portaali kasutamine ja hooldamine. Tehnilised lahendused tuleks viia kooskõlla Euroopa koostalitlusvõime raamistikuga ja asjakohaste Koostalitleva Euroopa lahendustega, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2024/903 ([18]). Neid rakendamisvolitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([19]). Seni, kuni hakatakse kohaldama komisjoni vastu võetud rakendusakte, tuleks olemasoleval elektroonilisel süsteemil põhineva sõidukite registreerimisandmete automatiseeritud vahetamise suhtes kehtestada üleminekumeetmed, et tagada sujuv andmevahetus.

(41) Liikmesriigid peavad tagama, et rahatrahvide täitmiseks või sissenõudmiseks on kehtestatud piisavad ja tulemuslikud mehhanismid.

(42) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt tagada kõigi liidus liiklejate kõrgetasemeline kaitstus ja asjaomaste isikute võrdne kohtlemine, ühtlustades liikmesriikide vahel liiklusohutusnõuete rikkumiste piiriülese uurimisega seotud vastastikuse abistamise menetlusi ja tugevdades mitteresidentidest asjaomaste isikute põhiõiguste kaitset, kui õigusrikkumine on toime pandud sõidukiga, mis on registreeritud muus kui õigusrikkumise toimumise liikmesriigis, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid käesoleva direktiivi ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(43) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas arvamuse 24. aprillil 2023.

(44) Direktiivi (EL) 2015/413 tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi (EL) 2015/413 muudetakse järgmiselt.

1) Direktiivi pealkiri asendatakse järgmisega:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/413, 11. märts 2015, millega hõlbustatakse liiklusohutusnõuete rikkumistega seotud piiriülest teabevahetust ja vastastikust abi“.

2) Artikkel 1 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 1*

Eesmärk

Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada kõigi liidu liiklejate kõrgetasemeline kaitstus, hõlbustades piiriülest teabevahetust liiklusohutusnõuete rikkumiste kohta ning hõlbustades karistuste täitmist, kui need õigusrikkumised on toime pandud sõidukiga, mis on registreeritud muus kui õigusrikkumise toimumise liikmesriigis.“

3) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) olemasolev lõik nummerdatakse ümber lõikeks 1;

([18]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2024. aasta määrus (EL) 2024/903, millega kehtestatakse meetmed avaliku sektori koostalitlusvõime kõrge taseme tagamiseks kogu liidus (Koostalitleva Euroopa määrus) (ELT L, L/2024/903, 22.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj).

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

b) lõikesse 1 lisatakse järgmised punktid:

„i) eespool liikuva sõidukiga ohutu pikivahe mittehoidmine,

j) ohtlik möödasõit,

k) ohtlik parkimine või peatumine,

l) ühe või mitme pidevjoone ületamine,

m) vastassuunavööndis sõitmine,

n) hädaolukorrakoridoride loomise ja kasutamise reeglite eiramine või hädaabisõidukitele tee mitteandmine,

o) ülekoormatud sõiduki kasutamine,

p) sõidukite juurdepääsupiiranguid käsitlevate reeglite eiramine,

q) sündmuskohalt põgenemine,

r) raudteeületuskoha reeglite eiramine.“;

c) lõikesse 1 lisatakse järgmine lõik:

„Erandina esimese lõigu punktist p ei kohaldata järgmistel juhtudel käesolevat direktiivi tegevusele, mis kujutab endast sõidukite juurdepääsupiiranguid käsitlevate reeglite eiramist:

a) teavet teatavatel aladel kohaldatavate piirangute, keeldude või kohustuste kehtivuspiiride ning sõidukite juurdepääsupiirangutega aladele kehtivate pääsu ja seal liikumise tingimuste kohta ning andmeid sõidukite alaliste juurdepääsupiirangute kohta ei loodud ega tehtud kättesaadavaks riikliku juurdepääsupunkti kaudu kooskõlas komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2022/670 (*);

b) juht eirab reegleid, mis on seotud tasudega, mida tuleb maksta enne sõidukite juurdepääsupiirangutega alale sisenemist.

(*) Komisjoni 2. veebruari 2022. aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/670, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/40/EL kogu ELis reaalajas saadava liiklusteabe teenuste pakkumise osas (ELT L 122, 25.4.2022, lk 1).“;

d) lisatakse järgmine lõige:

„2. Käesolev direktiiv ei mõjuta õigusi ja kohustusi, mis tulenevad järgmiste liidu õigusaktide sätetest:

a) nõukogu raamotsus 2005/214/JSK ([1])*;

b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/41/EL ([2])*;

c) Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist vastastikust õigusabi kriminaalasjades käsitleva konventsiooni, mille on koostanud nõukogu Euroopa Liidu lepingu artikli 34 alusel ([3])*, artiklis 5 sätestatud menetlused menetlusdokumentide kättetoimetamiseks;

d) kahtlustatavate ja süüdistatavate õigusi käsitlevad sätted, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 2010/64/EL ([4])*, 2012/13/EL ([5])*, 2013/48/EL ([6])*, (EL) 2016/343 ([7])*, (EL) 2016/800 ([8])* ja (EL) 2016/1919 ([9])*.

([1])* Nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsus 2005/214/JSK rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta (ELT L 76, 22.3.2005, lk 16).

([2])* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades (ELT L 130, 1.5.2014, lk 1).

([3])* EÜT C 197, 12.7.2000, lk 3.

([4])* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses (ELT L 280, 26.10.2010, lk 1).

([5])* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELT L 142, 1.6.2012, lk 1).

([6])* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ning õigust lasta teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikute ja konsulaarasutustega (ELT L 294, 6.11.2013, lk 1).

([7])* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/343, millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikul arutelul (ELT L 65, 11.3.2016, lk 1).

([8])* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatisi (ELT L 132, 21.5.2016, lk 1).

([9])* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1919, milles käsitletakse tasuta õigusabi andmist kahtlustatavatele ja süüdistatavatele kriminaalmenetluses ning isikutele, kelle üleandmist taotletakse Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses (ELT L 297, 4.11.2016, lk 1).“

4) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) „sõiduk“ – registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktide kohaselt registreerimisele kuuluv transpordivahend, mida tavaliselt kasutatakse inimeste või kaupade vedamiseks teedel, sealhulgas autorong või haagis;“;

b) punkt j asendatakse järgmisega:

„j) „keelatud sõiduraja kasutamine“ – juba olemasoleva alalise või ajutise teeosa ebaseaduslik kasutamine vastavalt määratlusele õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktides;“;

c) punkt l asendatakse järgmisega:

„l) „riiklik kontaktpunkt“ – asutus, mis on määratud tegelema sõidukite registreerimisandmetega seotud sissetulevate taotluste ja nende väljaminevate vastuste automatiseeritud vahetamisega, sissetulevate ja väljaminevate vastastikuse abi taotlustega asjaomase isiku tuvastamiseks, sissetulevate ja väljaminevate vastastikuse abi taotlustega asjaomasele isikule liiklusnõuete rikkumise teatise või täiendavate dokumentide kättetoimetamiseks ning sissetulevate ja väljaminevate vastastikuse abi taotlustega liiklusohutusnõuete rikkumise eest määratud liiklustrahve käsitlevate lõplike haldusotsuste täitmiseks ja nende vastustega;“;

d) lisatakse järgmised punktid:

„o) „eespool liikuva sõidukiga ohutu pikivahe mittehoidmine“ – eespool liikuva sõidukiga ebapiisava pikivahe hoidmine vastavalt määratlusele õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktides;

p) „ohtlik möödasõit“ – teisest sõidukist või muust liiklejast möödasõit viisil, mis rikub kohaldatavaid reegleid, mis käsitlevad möödasõitu vastavalt määratlusele õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktides;

q) „ohtlik parkimine või peatumine“ – sõiduki parkimine või peatamine viisil, mis rikub kohaldatavaid reegleid, mis käsitlevad parkimist või ohtlikul viisil peatumist vastavalt määratlusele õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktides; parkimistasude maksmata jätmist ja muid sarnaseid õigusrikkumisi ei loeta ohtlikuks parkimiseks või peatumiseks;

r) „ühe või mitme pidevjoone ületamine“ – sõidukiga sõiduraja vahetamisel vähemalt ühe pidevjoone reeglitevastane ületamine vastavalt määratlusele õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktides;

s) „vastassuunavööndis sõitmine“ – sõiduki juhtimine kindlaksmääratud sõidusuunale vastassuunas vastavalt määratlusele õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktides;

t) „hädaolukorrakoridoride loomise ja kasutamise reeglite eiramine või hädaabisõidukitele tee mitteandmine“ – selliste kohaldatavate reeglite rikkumine, millega võimaldatakse hädaabisõidukitele, nagu politseisõidukid, päästesõidukid ja tuletõrjeautod, läbipääs ja jõudmine hädaolukorra toimumiskohta, vastavalt määratlusele õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktides;

u) „ülekoormatud sõiduki kasutamine“ – sellise sõiduki kasutamine, mis ei vasta lubatud täismassi või maksimaalset lubatud teljekoormust käsitlevatele nõuetele, mis on sätestatud nõukogu direktiivi 96/53/EÜ (*) ülevõtvates riigisisestes õigus- ja haldusnormides või õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktides, milles käsitletakse sõidukeid või toiminguid, mille kohta osutatud direktiivis selliseid nõudeid sätestatud ei ole;

v) „liiklusnõuete rikkumise teatis“ – esimene teade või muu dokument, mille õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus asjaomasele isikule väljastab;

w) „täiendav dokument“ – otsus või muu dokument, mille õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus väljastab pärast liiklusnõuete rikkumise teatist seoses selle teatise või asjaomase liiklusohutusnõude rikkumisega ja enne, kui esitatakse edasikaebus pädevale asutusele, kellel on õigus teha õiguslikult siduvaid otsuseid;

x) „asjaomane isik“ – isik, kes on kooskõlas õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktidega tuvastatud isiklikult vastutavana artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõude rikkumise eest, või selle sõiduki valdaja, omanik, lõppkasutaja või juht, millega on toime pandud artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõude rikkumine, isegi kui teda ei ole tuvastatud isiklikult vastutavana vastavalt õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktidele;

y) „lõppkasutaja“ – isik, kes ei ole sõiduki valdaja ega omanik, vaid registreerimiskohaks oleva liikmesriigi sõidukiregistris registreeritud muu isik, kellel on lubatud seda sõidukit kasutada või vastutada selle igapäevase kasutamise eest, eelkõige pikaajalise liisingu- või rendilepingu alusel või töötajate kasutuses oleva sõidukipargi sõidukina;

z) „elukohaliikmesriik“ – liikmesriik, mille puhul võib piisava kindlusega eeldada, et see on asjaomase isiku alaline elukoht;

aa) „sõidukite juurdepääsupiiranguid käsitlevate reeglite eiramine“ – selliste selgelt ja nähtavalt tähistatud reeglite eiramine, mis liiklusohutuse eesmärgil reguleerivad kõigi või teatavate sõidukikategooriate juurdepääsu, näiteks jalakäijate alal, koolialal ja jalgrattateel, vastavalt määratlusele õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktides;

ab) „sündmuskohalt põgenemine“ – olukord, kus juht sõidab pärast liiklusõnnetuse või kokkupõrke põhjustamist minema, et vältida vastutust liiklusõnnetuse või kokkupõrke eest, vastavalt määratlusele õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktides;

ac) „raudteeületuskoha reeglite eiramine“ – raudteeületuskohal mittepeatumine või ohtlikul viisil tegutsemine vastavalt määratlusele õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktides;

ad) „pädev asutus“ – asutus, kes vastutab sõidukite või juhilubade registreerimise, järelmenetluse või artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumiste uurimise algatamise eest või asjakohaste karistuste täitmise eest kooskõlas sellise asutuse asukohaliikmesriigi õigusaktidega.

(*) Nõukogu 25. juuli 1996. aasta direktiiv 96/53/EÜ, millega kehtestatakse teatavatele ühenduses liikuvatele maanteesõidukitele siseriiklikus ja rahvusvahelises liikluses lubatud maksimaalmõõtmed ning rahvusvahelises liikluses lubatud täismass (EÜT L 235, 17.9.1996, lk 59).“

5) Lisatakse järgmine artikkel:

„*Artikkel 3a*

Riiklikud kontaktpunktid

1. Iga liikmesriik määrab ühe või mitu riiklikku kontaktpunkti järgmiste ülesannete täitmiseks:

a) sõidukite registreerimisandmete automatiseeritud vahetamine vastavalt artiklile 4;

b) sissetulevad ja väljaminevad vastastikuse abi taotlused asjaomase isiku tuvastamiseks vastavalt artiklile 5c ja nende vastused;

c) sissetulevad ja väljaminevad vastastikuse abi taotlused asjaomasele isikule liiklusnõuete rikkumise teatise või täiendavate dokumentide kättetoimetamiseks vastavalt artiklile 5e ja nende vastused ning

d) sissetulevad ja väljaminevad vastastikuse abi taotlused liiklusohutusnõuete rikkumise eest määratud liiklustrahve käsitlevate lõplike haldusotsuste täitmiseks vastavalt artiklile 5f ja nende vastused.

Riiklike kontaktpunktide pädevuse puhul lähtutakse asjaomase liikmesriigi kohaldatavast õigusest.

2. Liikmesriigid tagavad, et nende vastavad riiklikud kontaktpunktid teevad omavahel koostööd, et tagada kogu vajaliku teabe õigeaegne vahetamine ning artikli 5a lõikes 2 ning artikli 5c lõigetes 7 ja 8 sätestatud tähtaegadest kinnipidamine.“

6) Artikkel 4 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 4*

Sõidukite registreerimisandmete vahetamise ja liikmesriikidevahelise vastastikuse abistamise kord

1. Selliste artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumiste uurimiseks, mis avastati õigusrikkumise toimumise liikmesriigi territooriumil, annab registreerimiskohaks olev liikmesriik õigusrikkumise toimumise liikmesriigi riiklikele kontaktpunktidele juurdepääsu järgmistele riiklikele sõidukite registreerimisandmetele koos õigusega teha automatiseeritud otsinguid:

a) sõidukitega seotud andmed;

b) sõidukite valdajatega, ning kui need on olemas, omanike ja lõppkasutajatega seotud andmed.

Esimese lõigu punktides a ja b osutatud andmeelemendid, mida on vaja otsingu tegemiseks, vastavad lisas sätestatule.

2. Õigusrikkumise toimumise liikmesriik tagab, et ainult tema pädevatel asutustel on riiklike kontaktpunktide kaudu juurdepääs sõidukite registreerimisandmetele. Väljamineva taotluse alusel otsingut tehes kasutab õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus sõiduki täielikku registreerimisnumbrit.

Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus tagab, et iga väljaminev taotlus sisaldab taotluse esitanud pädeva asutuse nime, taotlust menetleva isiku kasutajanime ja taotluse juhtumi numbrit.

3. Selleks et teha kindlaks, kas sõidukiga on toime pandud liiklusohutusnõude rikkumine, võib õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus taotleda oma riikliku kontaktpunkti kaudu kõigepealt juurdepääsu sõidukitega seotud tehnilistele andmetele, mis on loetletud lisa 2. jao I ja II osas, kuid mitte muudele andmetele.

Kui tehakse kindlaks, et sõidukiga on toime pandud liiklusohutusnõude rikkumine, võib õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus seejärel taotleda oma riikliku kontaktpunkti kaudu juurdepääsu asjaomase isikuga seotud isikuandmetele, mis on loetletud lisa 2. jao I ja II ning III–VI osas.

4. Õigusrikkumise toimumise liikmesriik kasutab artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumise uurimise käigus saadud andmeid, et tuvastada isik, kes on isiklikult vastutav asjaomase liiklusohutusnõuete rikkumise eest vastavalt määratlusele õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktides.

5. Registreerimiskohaks oleva liikmesriigi riiklik kontaktpunkt tagab, et sõidukite registreerimisandmetele juurdepääsul saadetakse õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädevatele asutustele eraldi sõnum, milles teavitatakse neid vähemalt järgmistel juhtudel sellest, et:

a) õigusrikkumise ajal oli sõiduk registreeritud lammutatud sõidukina;

b) õigusrikkumise ajal oli sõiduki kohta riiklikus registris märge, et see on varastatud;

c) õigusrikkumise ajal oli sõiduki registreerimisnumbri kohta riiklikus registris märge, et see on varastatud;

d) õigusrikkumise ajal puudus riiklikus registris teave sõiduki kohta;

e) tulenevalt mõnest riiklikust süntaksinõudest ei olnud otsinguks tehtud sisend õige;

f) taotletud teavet ei saa edastada, kui see paljastaks sellise isiku identiteedi, kelle isikuandmeid registreerimiskohaks oleva liikmesriigi õiguse kohaselt kaitstakse.

6. Registreerimiskohaks oleva liikmesriigi riiklik kontaktpunkt tagab, et jagatakse ainult selliseid isikuandmeid, mis on seotud toimepandud liiklusohutusnõude rikkumisega.

7. Artikli 5c, 5e või 5f kohase vastastikuse abi osutamise eesmärgil tagavad liikmesriikide pädevad asutused, et iga vastastikuse abi taotlus sisaldab taotluse esitanud pädeva asutuse nime, taotlust menetleva isiku kasutajanime ja taotluse juhtumi numbrit.“

7) Lisatakse järgmine artikkel:

„*Artikkel 4a*

Riiklikud sõidukiregistrid

1. Liikmesriigid tagavad, et lisa 2. jao I, II, III ja V osas loetletud andmeelemendid, kui need on nende riiklikes sõidukiregistrites olemas, on ajakohased.

2. Liikmesriigid säilitavad käesoleva direktiivi kohaldamise eesmärgil lisa 2. jao V ja VI osas loetletud andmeelemente, kui need on olemas, riiklikus sõidukiregistris vähemalt 12 kuud pärast seda, kui sõiduki valdaja, omanik või lõppkasutaja on muutunud, ja mitte kauem kui vajalik vastavalt määratlusele liikmesriigi õigusaktides.“

8) Artikkel 5 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 5*

Liiklusnõuete rikkumise teatis

1. Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus otsustab, kas algatada artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumise suhtes järelmenetlus.

Kui õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus otsustab sellise menetluse algatada, väljastab kõnealune pädev asutus artikli 5a lõikes 2 sätestatud tähtaja jooksul liiklusnõuete rikkumise teatise, millega teavitab asjaomast isikut liiklusohutusnõude rikkumisest, ja kui see on asjakohane, järelmenetluse algatamise otsusest.

Liiklusnõuete rikkumise teatis võib täita muid kui teises lõigus nimetatud eesmärke, mida on vaja täitmiseks, näiteks liiklusohutusnõude rikkumise eest vastutava isiku identiteedi ja aadressi avalikustamise taotlemine, päringu esitamine selle kohta, kas asjaomane isik tunnistab liiklusohutusnõude rikkumise toimepanekut või aktsepteerib maksekorraldust või mitte.

2. Liiklusnõuete rikkumise teatis sisaldab vähemalt järgmist teavet:

a) märge selle kohta, et liiklusnõuete rikkumise teatis väljastatakse käesoleva direktiivi kohaldamise eesmärgil;

b) õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädeva asutuse nimi, postiaadress, telefoninumber ja e-posti aadress;

c) kogu asjakohane teave liiklusohutusnõude rikkumise kohta, eelkõige andmed sõiduki kohta, millega rikkumine toime pandi, sealhulgas sõiduki registreerimisnumber, rikkumise toimumise koht, kuupäev ja kellaaeg, rikkumise laad, üksikasjalik viide õigusnormidele, mida rikuti, ning asjakohasel juhul andmed rikkumise avastamiseks kasutatud seadme kohta;

d) üksikasjalik teave liiklusohutusnõude rikkumise õigusliku klassifikatsiooni, kohaldatavate karistuste ja asjaomase rikkumise muude õiguslike tagajärgede kohta, sealhulgas teave juhtimiskeelu (sealhulgas karistuspunktide või muude juhtimisõigusega seotud piirangute) kohaldamise kohta vastavalt õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusele;

e) üksikasjalik teave selle kohta, kus, millal ja kuidas kasutada kaitseõigust või kus, millal ja kuidas esitada kaebus liiklusohutusnõude rikkumise menetluse algatamist käsitleva otsuse, sealhulgas sellise kaebuse vastuvõetavusega seotud nõuete ja kaebuse esitamise tähtaja kohta, ning teave selle kohta, kas ja millistel tingimustel kohaldatakse kooskõlas õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusega tagaseljamenetlust;

f) asjakohasel juhul teave meetmete kohta, mis võeti asjaomase isiku tuvastamiseks vastavalt artiklile 5d, ja koostööst keeldumise tagajärgede kohta;

g) asjakohasel juhul üksikasjalik teave selle asutuse nime, aadressi ja rahvusvahelise pangakontonumbri (IBAN) kohta, kellele rikkumise eest määratud rahatrahv tuleb tasuda, maksetähtaja ning sobilike alternatiivsete ja kättesaadavate makseviiside, eelkõige konkreetsete tarkvararakenduste kohta, tingimusel et need meetodid on kättesaadavad nii residentidele kui ka mitteresidentidele;

h) selge ja põhjalik teave kohaldatavate andmekaitsenormide kohta ja andmesubjektide õiguste kohta, sealhulgas märge selle kohta, kust on võimalik leida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/680 (*) artikli 13 kohaselt esitatud teavet või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 (**) artiklite 13 ja 14 kohaselt esitatud teavet, sealhulgas teave selle kohta, kust asjaomased isikuandmed pärinevad, või märge selle kohta, et üldkohaldatavad andmekaitsenormid on kättesaadavad käesoleva direktiivi artiklis 8 osutatud piiriülese teabevahetuse portaalis;

i) asjakohasel juhul üksikasjalik teave selle kohta, kas ja kuidas saab artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumise eest määratud karistusi leevendada, sealhulgas rahatrahvi varase tasumise teel;

j) artikli 5h lõikes 2 osutatud üleminekuperioodi jooksul ja asjakohasel juhul selge märge selle kohta, et liiklusnõuete rikkumise teatise saatnud eraõiguslikku juriidilist isikut on selleks volitanud õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus vastavalt artikli 5h lõikele 1, ning sissenõutavate summade üksikasjalik jaotus vastavalt nende õiguslikule alusele;

k) artiklis 8 osutatud piiriülese teabevahetuse portaalile viiv link ja võimaluse korral ruutkood.

3. Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus tagab, et mitteresidendist juhile toimetatakse kätte lõikes 2 osutatud liiklusnõuete rikkumise teatis, kui:

a) mitteresidendist juhti kontrolliti liikluskontrolli käigus kohapeal ning

b) õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus ei ole toime pandud õigusrikkumise eest määratud karistust kohapeal täitmisele pööranud.

Kõnealune liiklusnõuete rikkumise teatis saadetakse mitteresidendist juhile kooskõlas artikli 5a lõigetega 1 ja 2.

4. Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus tagab, et kui mitteresidendist juhti kontrolliti liikluskontrolli käigus kohapeal ja kui asjaomane pädev asutus on toime pandud õigusrikkumise eest määratud karistuse kohapeal täitmisele pööranud, antakse mitteresidendist juhile vähemalt:

a) finantstehingu kviitung või teatis kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul tasumisele kuuluva rahatrahvi kohta;

b) pädeva asutuse kontaktandmed;

c) teave toimepandud õigusrikkumiste kohta ja asjakohasel juhul selle kohta, kuidas tagada nõuete järgimine tulevikus;

d) võimaluse korral artiklis 8 osutatud piiriülese teabevahetuse portaalile viiv link või ruutkood.

Esimeses lõigus osutatud dokumendid ja teave esitatakse ühes õigusrikkumise toimumise liikmesriigi ametlikus keeles või mõnes muus liidu institutsioonide ametlikus keeles, mida õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus peab asjakohaseks.

5. Asjaomase isiku taotlusel ja vastavalt õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusaktidele tagab õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus juurdepääsu andmise kogu tema valduses olevale teabele, mis on seotud artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõude rikkumise uurimisega. Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus võib sellist taotlust käsitada taotlusena kasutada määratud karistuse vaidlustamiseks õiguskaitsevahendeid; sellisel juhul teavitab ta asjaomast isikut sellest asjaolust ning sellise taotluse õiguslikest ja menetluslikest tagajärgedest selgelt ja kokkuvõtlikult liiklusnõuete rikkumise teatises.

6. Liikmesriigid tagavad, et nende tähtaegade algus, mille jooksul mitteresidendid saavad kasutada oma edasikaebamisõigust või leevendada karistusi vastavalt lõike 2 punktidele e ja i, on proportsionaalne, et tagada selliste õiguste tulemuslik kasutamine, ja vastab liiklusnõuete rikkumise teatise või asjaomase isiku vastutust käsitleva ametliku otsuse postitamise või elektroonilise lähetamise või kättesaamise kuupäevale.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).“

9) Lisatakse järgmised artiklid:

„*Artikkel 5a*

Liiklusnõuete rikkumise teatise ja täiendavate dokumentide kättetoimetamine

1. Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus saadab liiklusnõuete rikkumise teatise ja täiendavad dokumendid asjaomastele isikutele posti, registreeritud kirja, tähitud kirja või samaväärsete elektrooniliste vahenditega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 (*) III peatüki 7. jaole kooskõlas õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õigusega.

2. Sõiduki valdajale, omanikule või lõppkasutajale adresseeritud liiklusnõuete rikkumise teatised väljastatakse hiljemalt 11 kuu jooksul pärast liiklusohutusnõude rikkumist, kui artikli 4 lõikes 1 osutatud automatiseeritud otsingud andsid tulemusi ja õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus on tuvastanud sõiduki valdaja, omaniku või lõppkasutaja isiku ja aadressi selle liikmesriigi õiguses nõutava kindlusega.

Kui artikli 4 lõikes 1 osutatud automatiseeritud otsingud ei andnud tulemusi või kui õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus ei suutnud tuvastada sõiduki valdaja, omaniku või lõppkasutaja isikut ja aadressi selle liikmesriigi õiguses nõutava kindlusega, siis väljastatakse liiklusnõuete rikkumise teatis hiljemalt viie kuu jooksul pärast seda, kui õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus on selle teabe kindlaks teinud.

3. Liikmesriike ergutatakse lubama asjaomastel isikutel kohtumenetluses kaugosalemist videoühenduse teel.

Artikkel 5b

Liiklusnõuete rikkumise teatise ja oluliste täiendavate dokumentide tõlkimine

1. Kui õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus otsustab algatada järelmenetluse seoses artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumisega, väljastab ta liiklusnõuete rikkumise teatise ja kõik olulised täiendavad dokumendid keeles, milles on koostatud sõiduki registreerimisdokument.

Käesoleva artikli kohaldamisel otsustavad õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädevad asutused, kas täiendav dokument on oluline. Pädevad asutused peavad siiski arvesse võtma asjaolu, et asjaomane isik peab süüdistustest aru saama ja tal peab olema võimalik täielikult kasutada oma kaitseõigust. See hõlmab eelkõige järgmist: kogu asjakohane

teave õigusrikkumise kohta, õigusrikkumise laad, määratud karistus, õiguskaitsevahendid otsuse vaidlustamiseks, selleks ette nähtud tähtaeg ja teave selle kohta, millisele organile kaebus tuleb esitada.

2. Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädevad asutused otsustavad iga juhtumi puhul, kas oluline on ka mõni muu dokument.

3. Ei nõuta selliste oluliste dokumentide osade tõlkimist, mis ei ole asjakohased selleks, et asjaomasel isikul oleks võimalik tutvuda tema vastu algatatud menetlusega. Pädevad asutused otsustavad, kas asjaomased osad on nimetatud otstarbel asjakohased, võttes arvesse lõike 1 teises lõigus osutatud elemente.

4. Asjaomase isiku taotlusel võimaldab õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus sellel isikul saada täiendavad dokumendid lisaks ühes muus liidu institutsioonide ametlikus keeles, mis ei ole keel, milles on koostatud sõiduki registreerimisdokument.

5. Liikmesriigid tagavad, et liiklusnõuete rikkumise teatise ja täiendavate dokumentide tõlke kvaliteet vastab vähemalt direktiivi 2010/64/EL artikli 3 lõikes 9 nõutavale kvaliteedile.

6. Õigusrikkumise toimumise liikmesriik tagab, et asjaomase isiku taotluse korral vaatab asjaomane pädev asutus sellele isikule väljastatud liiklusnõuete rikkumise teatise või täiendava dokumendi tulemuslikult ja kiiresti läbi, kui taotlus esitati põhjusel, et liiklusnõuete rikkumise teatis ja täiendavad dokumendid ei vasta käesolevale artiklile, artiklile 5, artiklile 5a või artiklile 5e.

Artikkel 5c

Vastastikune abi asjaomase isiku tuvastamiseks

1. Liikmesriigid osutavad üksteisele vastastikust abi, kui õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädevad asutused on ammendanud kõik muud neile kättesaadavad vahendid, eelkõige juhul, kui nad on teinud automatiseeritud otsingu vastavalt artikli 4 lõikele 1 ning kasutanud muid andmebaase, mille kasutamine on sõnaselgelt lubatud kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusaktidega, kuid ei suuda sellegipoolest asjaomast isikut tuvastada liikmesriigi õiguses nõutava kindlusega, et algatada või viia läbi artikli 5 lõikes 1 osutatud järelmenetlus.

2. Liikmesriigid osutavad üksteisele vastastikust abi käesoleva artikli alusel. Kui aga pärast üksikjuhtumi asjaolude hindamist selgub, et on täidetud direktiivi 2014/41/EL artiklis 6 sätestatud tingimused, võivad liikmesriigid, kelle suhtes kõnealune direktiiv on siduv, kohaldada omavahel üksnes kõnealust direktiivi.

3. Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus otsustab, kas taotleda vastastikust abi lõikes 5 osutatud lisateabe saamiseks.

Vastastikuse abi taotluse võib esitada ainult õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus kooskõlas kõnealuse liikmesriigi õigusega.

Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus kasutab vastastikuse abi raames saadud andmeid selleks, et tuvastada isik, kes on isiklikult vastutav selle liiklusohutusnõude rikkumise eest, mis on loetletud artikli 2 lõikes 1 ning pandi toime õigusrikkumise toimumise liikmesriigi territooriumil.

4. Kui õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus on otsustanud taotleda vastastikust abi vastavalt lõikele 1, saadab ta oma riikliku kontaktpunkti kaudu elektrooniliselt struktureeritud taotluse registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi riiklikule kontaktpunktile.

5. Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus võib registreerimiskohaks olevalt liikmesriigilt või elukohaliikmesriigilt taotleda, et ta:

a) teeks kooskõlas registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi õigusega kindlaks asjaomase isiku identiteedi ja aadressi, sealhulgas kasutades riiklikke andmebaase, nagu juhilubade registrid või rahvastikuregistrid;

b) paluks selle sõiduki valdajal, omanikul või lõppkasutajal, millega liiklusohutusnõude rikkumine toime pandi, esitada teabe liiklusohutusnõude rikkumise eest vastutava isiku identiteedi, aadressi, ja kui need on olemas, muude kontaktandmete kohta, vastavalt registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi menetlustele, mida

kohaldatakse nii, nagu oleks asjaomase uurimistoimingu tegemiseks andnud korralduse selle liikmesriigi enda asutus.

6. Elektrooniliselt struktureeritud taotlus sisaldab järgmist teavet:

a) asjaomase isikuga seotud andmeelemendid, mis on saadud artikli 4 lõike 1 kohase automatiseeritud otsingu tulemusel;

b) kontrolliseadmete, eelkõige kiiruskaamerate visuaalne salvestis juhist, kui see on kättesaadav;

c) artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõude rikkumist käsitlevad andmed;

d) selle sõidukiga seotud andmed, millega liiklusohutusnõude rikkumine toime pandi;

e) vastastikuse abi taotlemise põhjus.

7. Välja arvatud juhul, kui nad otsustavad tugineda ühele lõikes 8 loetletud keeldumise alusele või kui taotletud teavet ei ole võimalik koguda, koguvad registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädevad asutused lõikes 5 osutatud taotletud teabe põhjendamatu viivituseta.

Põhjendamatu viivituseta ja hiljemalt kahe kuu jooksul alates päevast, kui registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädev asutus on kogunud taotletud teabe, vastab ta taotlusele elektrooniliselt oma riikliku kontaktpunkti kaudu.

Registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädev asutus täidab õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädeva asutuse sõnaselgelt nõutud formaalsusi ja menetlusi taotletud teabe kogumisel niivõrd, kuivõrd need ei ole vastuolus nende riigisiseste õigusaktidega.

8. Registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädev asutus võib keelduda lõikes 5 osutatud taotletud lisateabe esitamisest. Seda tehakse ainult ühel või mitmel järgmisel juhul:

a) registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi õiguses on olemas immuniteet või privileeg, mis muudab teabe esitamise võimatuks;

b) taotletud teabe esitamine oleks vastuolus topeltkaristamise keelu põhimõttega;

c) taotletud teabe esitamine seaks ohtu kuriteo käimasoleva uurimise;

d) taotletud teabe esitamine oleks vastuolus registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi oluliste riiklike julgeolekuhuvidega või kahjustaks neid, ohustaks teabeallikat või hõlmaks konkreetse luuretegevusega seotud salastatud teabe kasutamist;

e) on põhjendatult alust arvata, et taotletud teabe esitamine oleks vastuolus registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi kohustustega vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 6 ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartale;

f) taotletud teabe esitamine ohustaks sellise isiku turvalisust või paljastaks sellise isiku identiteedi, keda kaitstakse vastavalt registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi õigusaktidele.

Hiljemalt kahe kuu jooksul alates päevast, kui registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädev asutus otsustab kohaldada keeldumise alust või teeb kindlaks, et taotletud teavet ei ole võimalik koguda, teatab ta sellest õigusrikkumise toimumise liikmesriigile oma riikliku kontaktpunkti kaudu. Registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädev asutus võib esimese lõigu punktides c, d ja f osutatud juhtudel otsustada mitte täpsustada, millist keeldumise alust ta kohaldab.

Artikkel 5d

Vastutava isiku tuvastamist hõlbustavad riigisisesed meetmed

1. Liikmesriigid võivad artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumiste korral võtta liiklusohutusnõude rikkumise eest vastutava isiku (edaspidi „vastutav isik“) tulemuslikuks tuvastamiseks oma riigisiseses õiguses sätestatud meetmeid, näiteks meetmeid, mis on seotud sõiduki valdaja, omaniku või lõppkasutaja kohustusega teha vastutava isiku tuvastamisel koostööd, tingimusel et järgitakse liidu ja liikmesriigi õigusest tulenevaid põhi- ja menetlusõigusi.

2. Pädevad asutused võivad eelkõige:

a) toimetada asjaomastele isikutele kätte dokumendid, mis on seotud artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumistega, sealhulgas dokumendid, milles palutakse asjaomastel isikutel kinnitada oma vastutust liiklusohutusnõuete rikkumise eest;

b) võimalikult suures ulatuses kohaldada asjaomastele isikutele pandud kohustusi, sealhulgas seotud karistusi, mis on olulised vastutava isiku tuvastamiseks.

Artikkel 5e

Vastastikune abi seoses liiklusnõuete rikkumise teatise ja täiendavate dokumentide kättetoimetamisega

1. Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus võib saata liiklusnõuete rikkumise teatise või täiendavad dokumendid asjaomastele isikutele registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädevate asutuste kaudu järgmistel juhtudel:

a) selle isiku aadress, kellele dokument on mõeldud, on teadmata, ebatäielik või selgusetu;

b) õigusrikkumise toimumise liikmesriigi õiguses sätestatud menetlusnormide kohaselt nõutakse dokumendi kättetoimetamise tõendamist muul viisil kui tõendite abil, mis on saadud posti, registreeritud kirja, tähitud kirja või samaväärsete elektrooniliste vahenditega, millele on osutatud artikli 5a lõikes 1;

c) dokumenti ei olnud võimalik kätte toimetada posti, registreeritud kirja, tähitud kirja või samaväärsete elektrooniliste vahenditega, millele on osutatud artikli 5a lõikes 1;

d) õigusrikkumise toimumise liikmesriigil on põhjendatult alust arvata, et dokumendi kättetoimetamine posti, registreeritud kirja, tähitud kirja või samaväärsete elektrooniliste vahenditega, millele on osutatud artikli 5a lõikes 1, ei ole konkreetsel juhul tulemuslik ega asjakohane.

Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi ja registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädevad asutused suhtlevad üksteisega oma vastavate riiklike kontaktpunktide kaudu.

2. Registreerimiskohaks olev liikmesriik või elukohaliikmesriik tagab, et liiklusnõuete rikkumise teatis ja täiendavad dokumendid, mis tuleb kätte toimetada vastavalt lõikele 1, toimetatakse kätte kas kooskõlas tema riigisisese õigusega või, igakülgselt põhjendatud juhtudel, õigusrikkumise toimumise liikmesriigi soovitud konkreetsel viisil, tingimusel et see ei ole tema riigisisese õigusega vastuolus.

3. Registreerimiskohaks olev liikmesriik või elukohaliikmesriik tagab, et tema pädev asutus esitab elektrooniliselt struktureeritud vastuse, mis sisaldab järgmist:

a) kui kättetoimetamine õnnestus, siis kättetoimetamise kuupäev ja andmed dokumendi saaja kohta;

b) kui kättetoimetamine ei õnnestunud, siis liiklusnõuete rikkumise teatise või täiendava dokumendi kätte toimetamata jätmise põhjus.

Kättetoimetamise õnnestumise kohta esitatud vastust käsitatakse dokumendi kättetoimetamise tõendina.

Artikkel 5f

Vastastikune abi täitmistoimingute puhul

1. Liikmesriigid osutavad üksteisele täitmisalast abi juhul, kui artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõude rikkumise eest määratud liiklustrahv on tasumata jäetud.

2. Pärast asjaomasele isikule liiklusnõude rikkumise teatise kättetoimetamist ja juhul, kui õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädeva asutuse määratud liiklustrahv jäetakse tasumata, võib see pädev asutus taotleda registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädevalt asutuselt abi artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumistega seotud liiklustrahve käsitlevate haldusotsuste täitmiseks.

3. Lõikes 2 osutatud taotlus esitatakse ainult juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

a) liiklustrahvi käsitlev otsus on halduslikku laadi, lõplik ja täidetav vastavalt õigusrikkumise toimumise liikmesriigis kohaldatavatele õigusnormidele;

b) õigusrikkumise toimumise liikmesriigil on tõend selle kohta, et asjaomasele isikule on liiklustrahvi maksekorraldus kätte toimetatud;

c) asjaomast isikut teavitati õiguskaitsevahenditest seoses haldusotsusega, millega määrati liiklustrahv, ja tal on olnud võimalus neid kasutada vastavalt õigusrikkumise toimumise liikmesriigis kohaldatavatele õigusnormidele;

d) liiklustrahv on suurem kui 70 eurot.

4. Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädev asutus saadab lõikes 2 osutatud taotluse oma riikliku kontaktpunkti kaudu registreerimiskohaks olevale liikmesriigile või elukohaliikmesriigile elektrooniliselt struktureeritud kujul.

5. Kui asjaomasel isikul on võimalik tõendada, et liiklustrahv on tasutud, teatab registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädev asutus sellest viivitamata õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädevat asutust.

6. Registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädevad asutused tunnustavad käesoleva artikli kohaselt saadetud liiklustrahvi käsitlevat haldusotsust ilma täiendavate formaalsuste täitmist nõudmata ja võtavad viivitamata kõik vajalikud meetmed selle täitmiseks, välja arvatud juhul, kui asjaomane pädev asutus otsustab tugineda ühele tunnustamisest või täitmisest keeldumise alusele, mis on sätestatud lõikes 8.

7. Liiklustrahvi käsitleva otsuse täitmist reguleerivad registreerimiskohaks olevas liikmesriigis või elukohaliikmesriigis kohaldatavad õigusnormid.

8. Registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädev asutus võib liiklustrahvi käsitleva haldusotsuse tunnustamisest ja täitmisest keelduda. Seda tehakse ainult juhul, kui on kindlaks tehtud mõni järgmine asjaolu:

a) liiklustrahvi käsitleva otsuse täitmine oleks vastuolus topeltkaristamise keelu põhimõttega;

b) registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi õiguse kohaselt on olemas immuniteet, mis muudab liiklustrahvi käsitleva haldusotsuse täitmise võimatuks;

c) liiklustrahvi käsitlevat otsust ei saa tähtaja möödumise tõttu enam registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi õiguse kohaselt täita;

d) liiklustrahvi käsitlev otsus ei ole lõplik;

e) liiklustrahvi käsitlevat otsust või vähemalt selle põhisisu ei ole tõlgitud vastavalt artiklis 5b sätestatule;

f) taotlus on puudulik ja õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädevad asutused ei saa seda täita;

g) rikutakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas kinnistatud põhiõigusi või õiguse üldpõhimõtteid.

Kui taotlus lükatakse tagasi, teavitab registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi pädev asutus sellest õigusrikkumise toimumise liikmesriigi pädevat asutust, esitades tagasilükkamise alused.

9. Liiklustrahvi käsitleva otsuse täitmisest saadud rahasumma laekub registreerimiskohaks olevale liikmesriigile või elukohaliikmesriigile, kui õigusrikkumise toimumise liikmesriik ja registreerimiskohaks olev liikmesriik või elukohaliikmesriik ei ole kokku leppinud teisiti. Raha laekub registreerimiskohaks oleva liikmesriigi või elukohaliikmesriigi vääringus, olenevalt sellest, kummale liikmesriigile taotlus esitati.

10. Käesoleva artikli lõiked 1–9 ei välista raamotsuse 2005/214/JSK ja liikmesriikidevaheliste kahe- või mitmepoolsete lepingute või kokkulepete kohaldamist, kui sellised lepingud või kokkulepped aitavad veelgi lihtsustada või hõlbustada käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaid rahatrahvide täitmisele pööramise menetlusi.

Artikkel 5g

Sõidukite registreerimisandmete vahetamise ja vastastikuse abi tehnilised kirjeldused

1. Liikmesriigid kasutavad Euroopa mootorsõidukite ja juhilubade infosüsteemi (EUCARIS) spetsiaalselt projekteeritud ja väga turvalise tarkvararakenduse ajakohastatud versiooni, et vahetada teavet või töödelda vastastikust abi kooskõlas artikli 3a lõikega 1.

Liikmesriigid tagavad, et andmete töötlemine on turvaline, kulutõhus, kiire ja usaldusväärne ning seda tehakse detsentraliseeritud struktuuris ja koostalitlusvõimeliste vahendite abil.

2. EUCARISe kaudu vahetatav teave edastatakse krüpteeritult.

3. Komisjon võtab 20. jaanuariks 2026 vastu rakendusaktid, et kehtestada menetlused, sisu ja tarkvara tehniline kirjeldus, sealhulgas küberturvalisuse meetmed artikli 3a lõike 1 punkti a kohaste elektrooniliselt struktureeritud taotluste ja vastuste jaoks, ning vastastikuse abi töötlemiseks vajaliku teabe edastamise vahendid, muu hulgas ühtsete vormide kasutamine, samuti artiklites 4, 5c, 5e ja 5f sätestatud menetlused. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 10a lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Rakendusaktide vastuvõtmisel võtab komisjon arvesse järgmisi kaalutlusi:

a) pädevatel asutustel peab olema võimalus teha kindlaks otsene ja kaudne juurdepääs, kui taotlus ei pärine elektroonilise side platvormi teadaolevalt liikmelt;

b) pädevatel asutustel peab olema võimalus taotlustega tutvuda, et tagada nende nõuetekohane põhjendatus ja vastavus käesoleva direktiivi nõuetele;

c) vajadus kehtestada menetlused, mis võimaldavad liikmesriikidel võtta asjakohaseid meetmeid vastuseks automaatsetele hoiatusteadetele ja ebatavalistele taotlustele, et maandada andmetega seotud riske, ning korraldada liikmesriikidevahelist koostööd riskide jälgimise, juhtimise ja maandamise valdkonnas, eelkõige selleks, et erandina artikli 4 lõikest 1 mitte saata andmeid vastusena ebatavalistele taotlustele;

d) registreerimiskohaks oleval liikmesriigil peab olema võimalus enne registreerimisandmete õigusrikkumise toimumise liikmesriigile edastamist taotleda liiklusohutusnõude rikkumise üksikasju ning keelduda registreerimisandmete edastamisest, kui õigusrikkumise toimumise liikmesriik ei vasta sellele taotlusele ühe kuu jooksul;

e) vajadus päringulogi järele, mille põhjal edastatakse liikmetele automaatseid hoiatusteateid, kui esitatakse ebatavalisi taotlusi;

f) kas pädevatel asutustel peab olema võimalus vahetada andmeid ühekaupa toimuva sünkroonse andmevahetuse teel ja pakettide kaupa toimuva asünkroonse andmevahetuse teel.

5. Seni, kuni käesoleva artikli lõikes 3 osutatud rakendusakte kohaldama hakatakse, tehakse käesoleva direktiivi artikli 4 lõikes 1 osutatud automatiseeritud otsingud kooskõlas nõukogu otsuse 2008/616/JSK (**) lisa 3. peatüki punktides 2 ja 3 kirjeldatud menetlustega, mida kohaldatakse koos käesoleva direktiivi lisaga.

6. Iga liikmesriik kannab ise oma kulud, mis on seotud EUCARISe ja selle muudetud versioonide haldamise, kasutamise, hooldamise ja ajakohastamisega.

Artikkel 5h

Eraõiguslikud juriidilised isikud

1. Liikmesriigid tagavad 20. juuliks 2029, et nende pädevad asutused ei volita käesoleva direktiivi kohaldamisega seotud toiminguteks eraldiseisva juriidilise isiku staatusega eraõiguslikke või eraõigusega hallatavaid juriidilisi isikuid.

2. Kuni lõikes 1 osutatud tähtajani (edaspidi „üleminekuperiood“) tagavad liikmesriigid, et artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumistega seotud menetlusi, näiteks andmevahetuse, täitmise või käesoleva direktiivi kohase mis tahes tüüpi vastastikuse abiga seotud menetlusi, on lubatud algatada ja läbi viia ainult pädevatel asutustel.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

(**) Nõukogu 23. juuni 2008. aasta otsus 2008/616/JSK, millega rakendatakse otsust 2008/615/JSK piiriülese koostöö tõhustamise kohta, eelkõige seoses terrorismi- ja piiriülese kuritegevuse vastase võitlusega (ELT L 210, 6.8.2008, lk 12).“

10) Artikkel 6 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 6*

Aruandlus ja seire

1. Iga liikmesriik saadab 20. jaanuariks 2029 ja seejärel iga nelja aasta tagant komisjonile aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta. Aruanne sisaldab andmeid ja statistikat aruandeperioodi iga kalendriaasta kohta.

2. Aruandes märgitakse artikli 4 lõike 1 kohaste automatiseeritud otsingute arv, mille õigusrikkumise toimumise liikmesriik on teinud ja saatnud registreerimiskohaks oleva liikmesriigi riiklikule kontaktpunktile seoses artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumistega tema territooriumil, märkides ka taotluste aluseks olevate õigusrikkumiste liigid ning struktureeritud arvandmed vastuseta jäänud taotluste kohta vastuseta jäämise liikide lõikes. See teave võib põhineda EUCARISe kaudu esitatud andmetel.

Aruandes tuleb kirjeldada ka seda, missugune on liiklusohutusnõuete rikkumiste suhtes võetud järelmeetmete seis riiklikul tasandil, ja liikmesriikides esinenud seonduvaid probleeme. Kõnealune kirjeldus sisaldab vähemalt järgmisi näitajaid:

a) selliste artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete registreeritud rikkumiste koguarv, mis avastati automaatselt või asjaomast isikut kohapeal tuvastamata;

b) selliste artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete registreeritud rikkumiste arv, mis pandi toime sõidukitega, mis on registreeritud muus liikmesriigis kui õigusrikkumise toimumise liikmesriik, ja avastati automaatselt või asjaomast isikut kohapeal tuvastamata;

c) paiksete või teisaldatavate automaatsete kontrolliseadmete, sealhulgas kiiruskaamerate arv;

d) mitteresidentide vabatahtlikult tasutud rahatrahvide arv;

e) selliste vastastikuse abi taotluste ja vastuste arv, mis edastati elektrooniliselt vastavalt artiklile 5c, seejuures selliste taotluste arv, mille puhul teavet ei esitatud;

f) selliste vastastikuse abi taotluste ja vastuste arv, mis edastati elektrooniliselt vastavalt artiklile 5e, seejuures selliste taotluste arv, mille puhul dokumente ei olnud võimalik kätte toimetada;

g) selliste vastastikuse abi taotluste ja vastuste arv, mis edastati elektrooniliselt vastavalt artiklile 5f, seejuures selliste taotluste arv, mille puhul oli võimalik karistus täita, ja selliste taotluste arv, mille puhul karistust täita ei olnud võimalik.

3. Samuti märgitakse aruandes selliste artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõuete rikkumiste arv ja liik, mille on toime pannud kolmandas riigis registreeritud sõidukite juhid.

4. Komisjon hindab liikmesriikide esitatud aruandeid ja teavitab artikli 10a lõikes 1 osutatud komiteed nende sisust hiljemalt kuue kuu jooksul pärast seda, kui kõik liikmesriigid on aruande esitanud.“

11) Artikkel 7 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 7*

Täiendavad kohustused

Juriidilistel isikutel, kes on käesoleva direktiivi kohase andmevahetusega hõlmatud sõidukite valdajad, omanikud või lõppkasutajad, on õigus saada teavet oma andmete töötlemise kohta.

Liikmesriigid teavitavad üksteist Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2555 (*) artikli 23 kohaselt teatatud küberintsidentidest, kui need intsidendid on seotud andmetega, mille säilitamiseks kasutatakse virtuaalseid või füüsilisi pilvi või pilvemajutusteenuseid.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv) (ELT L 333, 27.12.2022, lk 80).“

12) Lisatakse järgmine artikkel:

„*Artikkel 7a*

Rahaline toetus piiriüleseks koostööks

Komisjon annab rahalist toetust algatustele, mis aitavad edendada piiriülest koostööd liiklusohutusnõuete täitmisel liidus, eelkõige parimate tavade vahetamist, ning kohaldada liikmesriikides selliseid arukaid täitmismeetodeid ja -viise, mis suurendavad õiguskaitseasutuste suutlikkust. Samuti võidakse rahalist toetust anda liiklusohutusnõuete piiriülese täitmisega seotud teadlikkuse suurendamise kampaaniatele ja kogu liidus tehtavatele teavituskampaaniatele, mis käsitlevad erinevusi liikmesriikide õigusaktides.“

13) Artikkel 8 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 8*

Liiklusohutusnõuete rikkumiste teabeportaal (piiriülese teabevahetuse portaal)

1. Komisjon loob liiklusohutusnõuete rikkumiste veebiportaali (edaspidi „piiriülese teabevahetuse portaal“), mis on kättesaadav kõigis liidu institutsioonide ametlikes keeltes ja mille eesmärk on jagada liiklejatega teavet liikmesriikides kehtivate käesoleva direktiiviga hõlmatud valdkonna reeglite kohta, sealhulgas, kui see on eriti oluline, selle kohta, kuidas tagada nende järgimine, ning haldab seda portaali. Piiriülese teabevahetuse portaal hõlmab teavet õiguskaitsevahendite, käesoleva direktiivi kohaselt asjaomastele isikutele võimaldatavate õiguste, sealhulgas keele-

valikute, andmekaitsenormide, kohaldatavate karistuste, sealhulgas, kui see on asjakohane, kohaldatavate mitterahaliste tagajärgede, ning liiklusohutusnõuete rikkumiste eest määratud trahvide tasumiseks kasutatavate süsteemide ja olemasolevate vahendite kohta.

2. Piiriülese teabevahetuse portaal peab ühilduma Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1724 (*) alusel loodud liidesega ja muude sarnase eesmärgiga portaalide või platvormidega, näiteks Euroopa e-õiguskeskkonna portaaliga.

3. Käesoleva artikli kohaldamiseks esitavad liikmesriigid komisjonile ajakohast teavet. Liikmesriigid tagavad, et link sellele veebiportaalile on olemas nende pädevate asutuste veebisaitidel.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärav teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1).“

14) Lisatakse järgmine artikkel:

„*Artikkel 8a*

Liikmesriikidevahelised kahe- ja mitmepoolsed kokkulepped

Käesolev direktiiv ei välista liikmesriikidevaheliste kahe- või mitmepoolsete lepingute või kokkulepete kohaldamist, kui sellised lepingud või kokkulepped sisaldavad täiendavaid nõudeid lisaks käesolevas direktiivis sätestatule ja aitavad veelgi lihtsustada või hõlbustada käesolevas direktiivis sätestatud menetlusi.“

15) Artikkel 9 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 9*

Delegeeritud õigusaktid

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 10 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta lisa, ajakohastades seda vastavalt tehnika arengule või juhul, kui seda nõuavad liidu õigusaktid, mis on otseselt seotud lisa ajakohastamisega.“

16) Lisatakse järgmised artiklid:

„*Artikkel 10a*

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011 (*) tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 10b

Komisjoni aruandlus

Komisjon esitab 20. juuliks 2030 ning seejärel iga 18 kuu tagant pärast artikli 6 lõikes 2 osutatud aruannete saamist Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta liikmesriikides.

Artikkel 10c

Üleminekuaruandlus

Hiljemalt 6. mail 2026 saadavad liikmesriigid kooskõlas käesoleva artikli teise ja kolmanda lõiguga komisjonile põhjaliku aruande.

Põhjalikus aruandes märgitakse õigusrikkumise toimumise liikmesriigi poolt tema territooriumil toime pandud õigusrikkumiste järel tehtud ja registreerimiskohaks oleva liikmesriigi riiklikule kontaktpunktile saadetud automatiseeritud otsingute arv, samuti selliste õigusrikkumiste liik, mille kohta taotlus esitati, ning vastuseta jäänud taotluste arv.

Põhjalikus aruandes kirjeldatakse ka seda, missugune on liiklusohutusnõuete rikkumiste suhtes võetud järelmeetmete seis riiklikul tasandil, võttes aluseks selliste õigusrikkumiste osakaalu, mille kohta saadeti välja liiklusnõuete rikkumise teatised.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).“

17) Artikkel 11 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 11*

Läbivaatamine

Komisjon esitab 20. juuliks 2030 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta liikmesriikides. Aruandele lisatakse asjakohasel juhul ettepanek Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva direktiivi täiendavaks läbivaatamiseks seoses muude õigusrikkumiste lisamisega, kui liikmesriikide andmetest nähtub positiivne ja mõõdetav mõju liiklusohutusele.“

18) I lisa asendatakse käesoleva direktiivi lisas esitatud tekstiga.

19) II lisa jäetakse välja.

Artikkel 2

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 20. juuliks 2027. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste normide teksti.

Artikkel 3

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 4

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 19. detsember 2024

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
eesistuja	*eesistuja*
R. METSOLA	BÓKA J.

LISA

Artikli 4 lõigetes 1 ja 3 osutatud otsingu tegemiseks vajalikud andmeelemendid

1. Otsingu algatamise andmeelemendid (väljaminev taotlus)

Andmeüksus	K ([1])	Märkused
Registreerimiskohaks olev liikmesriik	K	Sõiduki registreerimiskohaks oleva liikmesriigi tunnusmärk ([2])
Registreerimisnumber	K	Sõiduki täielik registreerimisnumber
Õigusrikkumise toimumise ja/või sõiduki kontrollimise andmed		
Õigusrikkumise või sõiduki kontrollimise koht	K	Õigusrikkumise toimumise või sõiduki kontrollimise koha aadress või tee kilomeetritähis
Õigusrikkumise toimumise ja/või sõiduki kontrollimise liikmesriik	K	Õigusrikkumise toimumise liikmesriigi tunnusmärk ([2])
Pädev asutus	K	Andmete taotlemise või menetluse läbiviimise eest vastutava pädeva asutuse nimi
Kasutajanimi	K	Andmete taotlemise või menetluse läbiviimise eest vastutava isiku kasutajanimi
Juhtumi number	K	Andmete taotlemise või menetluse läbiviimise eest vastutava pädeva asutuse antud juhtumi number
Õigusrikkumise toimumise ja/või sõiduki kontrollimise kuupäev	K	

Andmeüksus	K [1]	Märkused
Õigusrikkumise toimumise ja/või sõiduki kontrollimise kellaaeg	K	
Otsingu eesmärk	K	Artikli 2 lõikes 1 loetletud liiklusohutusnõude rikkumise liigile viitav kood 1. = lubatud sõidukiiruse ületamine 2. = sõiduki juhtimine alkoholijoobes 3. = turvavöö kinnitamata jätmine 4. = foori punase tule eiramine 5. = keelatud sõiduraja kasutamine 10. = sõiduki juhtimine narkojoobes 11. = kiivri mittekasutamine 12. = mobiiltelefoni või muu sidevahendi ebaseaduslik kasutamine juhtimise ajal 14. = eespool liikuva sõidukiga ohutu pikivahe mittehoidmine 15. = ohtlik möödasõit 16. = ohtlik parkimine või peatumine 17. = ühe või mitme pidevjoone ületamine 18. = vastassuunavööndis sõitmine 19. = hädaolukorrakoridoride loomise ja kasutamise reeglite eiramine või hädaabisõidukitele tee mitteandmine 20. = ülekoormatud sõiduki kasutamine 33. = sõidukite juurdepääsupiiranguid käsitlevate reeglite eiramine 34. = sündmuskohalt põgenemine 35. = raudteeületuskoha reeglite eiramine

(1) K = andmeelemendi kohustuslik edastamine.
(2) Tunnusmärk vastavalt 8. novembril 1968 Viinis sõlmitud maanteeliikluse konventsiooni artiklile 37 või liikmesriigi tunnusmärk EUCARISe kohaselt.

2. Artikli 4 lõigete 1 ja 3 kohase otsingu algatamise tulemusena edastatavad andmeelemendid

I osa. Artikli 4 lõigete 1 ja 3 kohaselt edastatavad sõidukite andmed

Andmeüksus	K/V [2]	Märkused [3]
Registreerimisnumber	K	(Kood A) Sõiduki täielik registreerimisnumber
Kerenumber/VIN-kood [1]	K	(Kood E) Sõiduki täielik kerenumber / VIN-kood
Registreerimiskohaks olev liikmesriik	K	Sõiduki registreerimiskohaks oleva liikmesriigi tunnusmärk [4]
Mark	K	(Kood D.1) Sõiduki mark, nt Ford, Opel, Renault
Mudel	K	(Kood D.3) Sõiduki mudel, nt Focus, Astra, Megane
ELi kategooria kood	K	(Kood J) nt N1, M2, N2, L, T
Esmase registreerimise kuupäev	K	(Kood B) Sõiduki esmase registreerimise kuupäev
Viimase registreerimise kuupäev	K	(Kood I) Sõiduki viimase registreerimise kuupäev
Keel	K	Sõiduki registreerimisdokumendi keel
Varasemad päringud	V	Sõiduki kohta varem tehtud päringute kuupäevad

(1) VIN-kood = valmistajatehase tähis.
(2) K = andmeelemendi kohustuslik edastamine, kui see on liikmesriigi riiklikus registris olemas, V = andmeelemendi vabatahtlik edastamine.
(3) Koodid on ühtlustatud vastavalt nõukogu 29. aprilli 1999. aasta direktiivi 1999/37/EÜ (sõidukite registreerimisdokumentide kohta) I ja II lisale (EÜT L 138, 1.6.1999, lk 57).
(4) Tunnusmärk vastavalt 8. novembril 1968 Viinis sõlmitud maanteeliikluse konventsiooni artiklile 37 või liikmesriigi tunnusmärk EUCARISe kohaselt.

II osa. Artikli 4 lõigete 1 ja 3 kohaselt edastatavad sõidukite andmed

Andmeüksus	K/V [1]	Märkused [2]
Maksimaalne tehniliselt lubatud täismass, v.a mootorrattad	K	(Kood F.1)
Registreerimiskohaks olevas liikmesriigis kasutusel oleva sõiduki maksimaalne lubatud täismass	K	(Kood F.2)
Registreerimiskohaks olevas liikmesriigis kasutusel oleva terviksõiduki maksimaalne lubatud täismass	K	(Kood F.3)
Muu kui M_1 kategooriasse kuuluva veduki kasutamise korral kasutusel oleva sõiduki mass koos kerega ja haakeseadmega (kg)	K	(Kood G)
Telgede arv	K	(Kood L)
Teljevahe (mm)	K	(Kood M)
Sõidukite puhul, mille kogumass ületab 3 500 kg, maksimaalse tehniliselt lubatud täismassi jaotuvus telgede vahel:	K	
telg 1 (kg)		(Kood N.1)
telg 2 (kg), kui see on asjakohane		(Kood N.2)
telg 3 (kg), kui see on asjakohane		(Kood N.3)
telg 4 (kg), kui see on asjakohane		(Kood N.4)
telg 5 (kg), kui see on asjakohane		(Kood N.5)
Haagise maksimaalne tehniliselt lubatud järelveetav mass:	K	
piduritega (kg)		(Kood O.1)
piduriteta (kg)		(Kood O.2)
Mootor:	V	

Andmeüksus	K/V (1)	Märkused (2)
kütuseliik või jõuallikas		(Kood P.3)
EURO-heitgaasiklass	V	(Kood V.9)

(1) K = andmeelemendi kohustuslik edastamine, kui see on liikmesriigi riiklikus registris olemas, V = andmeelemendi vabatahtlik edastamine.
(2) Koodid on ühtlustatud vastavalt nõukogu 29. aprilli 1999. aasta direktiivi 1999/37/EÜ (sõidukite registreerimisdokumentide kohta) I ja II lisale (EÜT L 138, 1.6.1999, lk 57).

III osa. Sõidukite valdajate ja omanike andmed

Andmeüksus	K/V (1)	Märkused (2)
Sõiduki valdajate andmed		(Kood C.1) Konkreetse registreerimistunnistuse omanikule viitavad andmed
Perekonnanimi või ärinimi	K	(Kood C.1.1) Perekonnanimi, infiksid ja tiitlid kantakse eraldi väljadele ning nimi esitatakse trükivormingus
Eesnimi	K	(Kood C.1.2) Eesnimi/eesnimed ja initsiaalid kantakse eraldi väljadele ning nimi esitatakse trükivormingus
Aadress	K	(Kood C.1.3) Tänav, majanumber, sihtnumber, elukoht, elukohariik jne kantakse eraldi väljadele ning aadress esitatakse trükivormingus
Elektroonilised sidevahendid	V	E-posti aadress registreeritud e-andmevahetuse jaoks kooskõlas artikli 5a lõikega 1
Sugu	V	Mees, naine
Sünniaeg	K	
Õigussubjekt	K	Füüsiline või juriidiline isik

Andmeüksus	K/V [1]	Märkused [2]
Sünnikoht	V	
Identifitseerimisnumber	K	Isiku või äriühingu ühest tuvastamist võimaldav tunnus
Sõiduki omanike andmed		(Kood C.2) Sõiduki omanikule viitavad andmed
Perekonnanimi või ärinimi	K	(Kood C.2.1)
Eesnimi	K	(Kood C.2.2)
Aadress	K	(Kood C.2.3)
Elektroonilised sidevahendid	V	E-posti aadress registreeritud e-andmevahetuse jaoks kooskõlas artikli 5a lõikega 1
Sugu	V	Mees, naine
Sünniaeg	K	
Õigussubjekt	K	Füüsiline või juriidiline isik
Sünnikoht	V	
Identifitseerimisnumber	K	Isiku või äriühingu ühest tuvastamist võimaldav tunnus

(1) K = andmeelemendi kohustuslik edastamine, kui see on liikmesriigi riiklikus registris olemas, V = andmeelemendi vabatahtlik edastamine.

(2) Koodid on ühtlustatud vastavalt nõukogu 29. aprilli 1999. aasta direktiivi 1999/37/EÜ (sõidukite registreerimisdokumentide kohta) I ja II lisale (EÜT L 138, 1.6.1999, lk 57).

IV osa. Sõidukite lõppkasutajate andmed

Andmeüksus	K/V [1]	Märkused
Sõiduki lõppkasutajate andmed		Sõiduki lõppkasutajale viitavad andmed
Perekonnanimi või ärinimi	K	Perekonnanimi, infiksid ja tiitlid kantakse eraldi väljadele ning nimi esitatakse trükivormingus
Eesnimi	K	Eesnimi/eesnimed ja initsiaalid kantakse eraldi väljadele ning nimi esitatakse trükivormingus
Aadress	K	Tänav, majanumber, sihtnumber, elukoht, elukohariik jne kantakse eraldi väljadele ning aadress esitatakse trükivormingus
Elektroonilised sidevahendid	V	E-posti aadress registreeritud e-andmevahetuse jaoks kooskõlas artikli 5a lõikega 1
Sugu	V	Mees, naine
Sünniaeg	K	
Õigussubjekt	K	Füüsiline või juriidiline isik
Sünnikoht	V	
Identifitseerimisnumber	K	Isiku või äriühingu ühest tuvastamist võimaldav tunnus

[1] K = andmeelemendi kohustuslik edastamine, kui see on liikmesriigi riiklikus registris olemas, V = andmeelemendi vabatahtlik edastamine.

V osa. Käesoleva lisa 1. jaos osutatud otsingu algatamise subjektiks oleva sõiduki varasema valdaja ja omaniku andmed liiklusohutusnõude rikkumise toimumise ajal kooskõlas artikli 4a lõikega 2

Andmeüksus	K/V [1]	Märkused [2]
Sõiduki varasemate valdajate andmed		(Kood C.1) Konkreetse registreerimistunnistuse omanikule viitavad andmed
Perekonnanimi või ärinimi	K	(Kood C.1.1) Perekonnanimi, infiksid ja tiitlid kantakse eraldi väljadele ning nimi esitatakse trükivormingus
Eesnimi	K	(Kood C.1.2) Eesnimi/eesnimed ja initsiaalid kantakse eraldi väljadele ning nimi esitatakse trükivormingus
Aadress	K	(Kood C.1.3) Tänav, majanumber, sihtnumber, elukoht, elukohariik jne kantakse eraldi väljadele ning aadress esitatakse trükivormingus
Elektroonilised sidevahendid	V	E-posti aadress registreeritud e-andmevahetuse jaoks kooskõlas artikli 5a lõikega 1
Sugu	V	Mees, naine
Sünniaeg	K	
Õigussubjekt	K	Füüsiline või juriidiline isik
Sünnikoht	V	
Identifitseerimisnumber	K	Isiku või äriühingu ühest tuvastamist võimaldav tunnus
Sõiduki varasemate omanike andmed		(Kood C.2) Sõiduki varasemale omanikule viitavad andmed

Andmeüksus	K/V [1]	Märkused [2]
Perekonnanimi või ärinimi	K	(Kood C.2.1)
Eesnimi	K	(Kood C.2.2)
Aadress	K	(Kood C.2.3)
Elektroonilised sidevahendid	V	E-posti aadress registreeritud e-andmevahetuse jaoks kooskõlas artikli 5a lõikega 1
Sugu	V	Mees, naine
Sünniaeg	K	
Õigussubjekt	K	Füüsiline või juriidiline isik
Sünnikoht	V	
Identifitseerimisnumber	K	Isiku või äriühingu ühest tuvastamist võimaldav tunnus

[1] K = andmeelemendi kohustuslik edastamine, kui see on liikmesriigi riiklikus registris olemas, V = andmeelemendi vabatahtlik edastamine.

[2] Koodid on ühtlustatud vastavalt nõukogu 29. aprilli 1999. aasta direktiivi 1999/37/EÜ (sõidukite registreerimisdokumentide kohta) I ja II lisale (EÜT L 138, 1.6.1999, lk 57).

VI osa. Käesoleva lisa 1. jaos osutatud otsingu algatamise subjektiks oleva sõiduki varasema lõppkasutaja andmed õigusrikkumise toimumise ajal kooskõlas artikli 4a lõikega 2

Andmeüksus	K/V [1]	Märkused
Sõiduki varasemate lõppkasutajate andmed		Sõiduki varasemale lõppkasutajale viitavad andmed
Perekonnanimi või ärinimi	K	Perekonnanimi, infiksid ja tiitlid kantakse eraldi väljadele ning nimi esitatakse trükivormingus
Eesnimi	K	Eesnimi/eesnimed ja initsiaalid kantakse eraldi väljadele ning nimi esitatakse trükivormingus
Aadress	K	Tänav, majanumber, sihtnumber, elukoht, elukohariik jne kantakse eraldi väljadele ning aadress esitatakse trükivormingus
Elektroonilised sidevahendid	V	E-posti aadress registreeritud e-andmevahetuse jaoks kooskõlas artikli 5a lõikega 1
Sugu	V	Mees, naine
Sünniaeg	K	
Õigussubjekt	K	Füüsiline või juriidiline isik
Sünnikoht	V	
Identifitseerimisnumber	K	Isiku või äriühingu ühest tuvastamist võimaldav tunnus

[1] K = andmeelemendi kohustuslik edastamine, kui see on liikmesriigi riiklikus registris olemas, V = andmeelemendi vabatahtlik edastamine.